

PANDEMİ DÖNEMİNDE AMELİYATHANE ÇALIŞANLARINDA TÜKENMİŞLİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF BURNOUT IN OPERATING ROOM WORKERS DURING THE PANDEMIC PERIOD

Devrim Tanıl KURT¹, Müge ÇAKIRCA¹

¹ Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Kliniği, Ankara, TÜRKİYE

Cite this article as: Kurt DT, Çakırca M. Pandemi Döneminde Ameliyathane Çalışanlarında Tükenmişliğin Değerlendirilmesi. Med J SDU 2023; 30(1): 63-68.

Öz

Amaç

Koronavirüs pandemisiyle birlikte genelde tüm sağlık çalışanları, özelde de ameliyathane personelleri zor şartlarla çalışmak zorunda kaldılar. Bu çalışmanın amacı, ameliyathane çalışanlarında tükenmişlik seviyelerini incelemektir.

Gereç ve Yöntem

Şubat 2021'de ameliyathanede çalışan 162 sağlık çalışanına Kopenhag tükenmişlik ölçeği uygulandı. Katılımcıların kişisel, iş ve pandemi ile ilişkili olmak üzere üç alt başlıkta tükenmişlik seviyeleri ölçüldü. 50 puan üzerinde skorlar yüksek tükenmişlik olarak kabul edildi.

Bulgular

Kişisel tükenmişlik 66.9 ± 19.5 , iş ile ilgili tükenmişlik 66.8 ± 16.1 , pandemi ile ilişkili tükenmişlik 74.3 ± 12.1 olarak bulundu. Tüm alt ölçekler için kadın cinsiyette olanların daha yüksek skora sahip oldukları bulundu.

Sonuç

Ameliyathane çalışanlarının pandemi dönemindeki tükenmişlik düzeyleri yüksek seviyelerde tespit edilmiştir. Tükenmişliği azaltacak veya önleyecek eylemlere bu konuda ihtiyaç bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anestezi, Pandemi, Tükenmişlik

Abstract

Objective

With the coronavirus pandemic, all healthcare professionals in general, and operating room personnel in particular, had to work under difficult conditions. The aim of this study is to examine burnout levels in operating room workers.

Material and Method

In February 2021, the Copenhagen burnout scale was administered to 162 healthcare workers working in the operating room. The burnout levels of the participants were measured under three sub-headings: personal, work and pandemic-related. Scores above 50 points were considered high burnout.

Results

Personal burnout was 66.9 ± 19.5 , work-related burnout was 66.8 ± 16.1 , pandemic-related burnout was 74.3 ± 12.1 . It was found that females had higher scores for all subscales.

Conclusion

The burnout levels of the operating room workers during the pandemic period were determined at high levels. Actions to reduce or prevent burnout are needed in this regard.

Keywords: Anesthesia, Burnout, Pandemia

Sorumlu yazar ve iletişim adresi /Corresponding author and contact address: M.Ç. / mugeturkoglu81@gmail.com

Müracaat tarihi/Application Date: 30.11.2022 • **Kabul tarihi/Accepted Date:** 27.02.2023

ORCID IDs of the authors: D.T.K: 0000-0002-8330-504X; M.Ç: 0000-0001-8597-0134

Giriş

Koronavirüs salgını Ocak 2020 tarihinde başlayarak tüm dünyaya hızla yayıldı (1). Hastanelere şiddetli hastalık nedeniyle yoğun, kitlesel başvurular oldu. Ölüm oranlarının yüksek seyrettiği salgın sürecinde sağlık çalışanları savunmasız şekilde virüsle karşılaştılar. Birçok sağlık çalışanı da bu dönemde koronavirüs enfeksiyonu nedeniyle kaybedildi. Tüm bu yaşananlar hastanede çalışanların tükenmişlik seviyesini artırırken, karantina süreçlerinde çalışmaya devam eden sağlık çalışanları ve özellikle riskli görev yapan ameliyathane çalışanları da tükenmişlik seviyesindeki artış ile yüz yüze geldiler (2).

Ameliyathane yaşam kurtarma senaryoları ile ilgili yüksek riskler içerir. Çalışma ortamı ve koşulları yönünden zorlayıcı bir ortamdır. Bunun yanında anesteziye bağlı yan etkiler, koronavirüse bağlı solunum yollarında oluşan hasarları yönetme, intraoperatif yaşanacak komplikasyonlar ile baş etme, kişisel koruyucu ekipmanlar ile iş yapmanın zorluğu, ameliyatların uzunluğu gibi ameliyathane ekibinin kaldırmak zorunda kaldığı yükler ve riskler oluşmuştur. Bu risklerin sorumluluğunu da anesteziyoloji ve reanimasyon hekimleri başta olmak üzere asistan hekimler, anestezi teknikerleri ve ameliyathane hemşireleri sıklıkla üstlenmiştir (3-5).

Stres, belirli bir seviyede gelişimi desteklerken, yüksek miktarda maruz kalındığında mesleki tatmini azaltır, mental ve fiziksel sağlığı etkileyerek tükenmişlik sendromu olarak bilinen psikolojik bir sendroma neden olur (6). Tükenmişlik, duygusal ve fiziksel yorgunluk semptomları ile karakterizedir. Bu durum, kişisel zararının yanında yetersiz hasta bakımına yol açması açısından da önemlidir (7). Evden çalışma imkanı bulan birçok alandan farklı olarak, sağlık çalışanlarında ve ameliyathane için esnek mesai dönemine geçilmemiş, nöbet sıklıkları azalmamıştır. Çalışma koşulları yoğun bakımın sorumluluğunun da eklenmesiyle zorlaşmıştır. Bu nedenlerden dolayı ve pandemi sırasında covid-19'lu hastaların ameliyatlarında da vakayı yönetmek aşısız ameliyathane çalışanlarında tükenmişlik düzeyinin artmasına katkıda bulunmuştur.

Bu çalışmada Ankara Bilkent Şehir Hastanesi ameliyathane çalışanlarının tükenmişlik düzeyinin ölçülmesi amaçlandı. Pandemiyle gelen ameliyathane çalışanlarındaki tükenmişlik sendromuna çözümlerin oluşturulabileceği ileri dönem çalışmalara ışık tutulabilmek hedeflendi.

Gereç ve Yöntem

Çalışma için Ankara Şehir Hastanesi Klinik Araştırma-

lar Etik Kurulu'ndan (toplantı tarihi: 14.06.2017, karar no: 2017-081) izin alındıktan sonra Ankara Şehir Hastanesi ameliyathanesinde görev yapan başta anestezi hekimleri ve anestezi ekibi olmak üzere ameliyathane çalışanlarına Şubat- 1 Mart 2021 tarihleri arasında tükenmişlik seviyesinin ölçülmesi amaçlandı.

Ankete katılmayı kabul eden 162 kişinin demografik özellikleri, görevi, yoğun bakımda görev alıp almadığı, aylık nöbet sayısı, nöbet süresi (saat), nöbet ertesi izin kullanma, koronavirüs enfeksiyonu geçirme öyküsü, ailede koronavirüs enfeksiyonu geçirme öyküsü sorgulandı. Katılımcılara, izinleri alındıktan sonra Kopenhag Tükenmişlik Ölçeğine dayalı sorulardan oluşan anket sorularını yanıtlamaları istendi (8, 9).

Bu ölçekte 22 soru vardır ve 'hiç' ile 'her zaman' arasında değişen beşli skalada yanıtlar toplanarak sıfır ile 4 arasında puan verildi. Bu puanlar toplanarak skorlar elde edildi. Anket soruları; kişisel tükenmişlik, iş ile ilgili tükenmişlik ve pandemiye bağlı tükenmişlik soruları olmak üzere üç kısımdan oluşmaktadır. En yüksek puanın 88 olduğu skorlamada 50'nin üzerindeki puanlar yüksek tükenmişlik olarak kabul edildi. Cronbach ölçeği ile yanıtların tutarlılığı da not edildi.

Verilerin istatistiksel analizinde SPSS (22.0, IBM Corp, Amork, NY, USA) paket programı kullanıldı. Anket sorularından elde edilen verilerin dağılımı Kolmogorov-Smirnov testi ile normallik göstermediğinden, yaygınlık ölçütü ve merkez olarak kişi sayısı (n) ve % olarak istatistik verildi. Bağımsız grupların aritmetik ortalamalarının karşılaştırılmasında Mann-Whitney U testi kullanıldı. Kategorik verilerin değerlendirilmesinde Ki-Kare testi kullanıldı. İstatistiksel olarak anlamlı kabul edilen değer $p < 0.05$ 'di.

Bulgular

Çalışmaya toplam 162 kişi katıldı. Katılımcıların yaş, cins, görev, yoğun bakımda çalışma, aylık nöbet sayısı, süresi, koronavirüs enfeksiyonu geçirme veya yakınlarının geçirmesi sorularına verilen cevaplara göre, anket sorularını cevaplayan ameliyathane çalışanlarının %33,3'ü erkek (n=54), %66,7'si kadındı (n=108). Yaşları 21-30 yaş arası 73 (%45.1), 31-40 yaş arası (31.5), 41-50 yaş arası 30 (%18.5), 51-60 yaş arası 8 (%4.9) kişi vardı. Anestezi hekimleri toplam 80 kişiydi ve bunların 32'si uzman 48'i asistandı. Hemşireler 27 ve teknisyenler 55 kişiydi. Pandemi döneminde yoğun bakımda da çalışan 83 kişi (%51.2) bulundu. Aylık nöbet sayısı <4 olan 18 kişi, 4-6 olan 66 kişi (41.8), 7-9 olan 53 kişi ve >9 olan 21 kişi vardı. Nöbet süresi 24 saat olan kişi sayısı %79.1'di. Tam gün nöbet sonrası %79.7 oranında kişi (n=126) nöbet sonrası izin kulla-

Tablo 1 Anket yanıtlarının değerlendirilmesi

Sorular (1. bölüm-Kişisel tükenmişlik)	Her zaman (n,%)	Sıklıkla (n,%)	Bazen (n,%)	Nadiren (n,%)	Asla (n,%)	Mean(SD)
Kendinizi ne sıklıkta fiziksel olarak yorgun hissediyorsunuz?	50 (30.9)	83 (51.2)	26 (16.0)	3 (1.9)	0	77.7± 18.3
Kendinizi ne sıklıkta duygusal olarak yorgun hissediyorsunuz?	50 (30.9)	74 (45.7)	31 (19.1)	6 (3.7)	1 (0.6)	75.61± 21.0
Ne sıklıkta ' artık dayanamıyorum' diye düşünüyorsunuz?	16 (9.9)	69 (42.6)	43 (26.5)	27 (16.7)	7 (4.3)	59.25± 25.3
Kendinizi ne sıklıkla güçsüz ve hasta gibi hissediyorsunuz?	19 (11.7)	64 (39.5)	54 (33.3)	24 (14.8)	1 (0.6)	61.72± 22.7
Kendinizi ne sıklıkla çok yıpranmış hissediyorsunuz?	20 (12.3)	68 (42.0)	42 (25.9)	24 (14.8)	8 (4.9)	60.49± 26.1
Sorular (2. bölüm- İş ile ilgili tükenmişlik)						
Sabah iş yerinde diğer iş gününü düşünerek yorgun hissediyor musunuz?	60 (37.0)	56 (34.6)	31 (19.1)	12 (7.4)	1 (0.6)	74.84± 24.76
Her çalışma saatinin sizin için yorucu olduğunu düşünüyor musunuz?	50 (30.9)	65 (40.1)	35 (21.6)	11 (6.8)	1 (0.6)	73.45± 23.09
Boş zamanlarınızda aileniz ve arkadaşlarınız için yeterli enerjiniz olmadığını düşünüyor musunuz?	23 (14.2)	74 (45.7)	50 (30.9)	13 (8.0)	2 (1.2)	65.89± 21.71
İşinizin duygusal olarak yorucu olduğunu düşünüyor musunuz?	83 (51.2)	52 (32.1)	20 (12.3)	5 (3.1)	2 (1.2)	82.25± 22.23
İşiniz sizi hayal kırıklığına uğrattı mı?	27 (16.7)	67 (41.4)	42 (25.9)	16 (9.9)	10 (6.2)	63.11± 26.89
İşiniz nedeniyle tükenmiş hissediyor musunuz?	57 (35.2)	58 (35.8)	30 (18.5)	12 (7.4)	5 (3.1)	73.14± 26.36
Sorular (3. bölüm pandemiye bağlı tükenmişlik)						
Pandemi döneminde çalışmanın daha zor olduğunu düşünüyor musunuz?	94 (58.0)	57 (35.2)	8 (4.9)	3 (1.9)	0 (0.0)	87.34± 17.00
Pandemi döneminde çalışmak için normalden daha fazla enerji harcıyor musunuz?	71 (43.8)	68 (42.0)	19 (11.7)	4 (2.5)	0 (0.0)	81.79± 19.10
Pandemi döneminde çalışmanızı verimli buluyor musunuz?	29 (17.9)	43 (26.5)	55 (34.0)	22 (13.6)	13 (8.0)	58.17± 18.51
Pandemi döneminde çalışırken çok özverili olduğunuzu düşünüyor musunuz?	77 (47.5)	66 (40.7)	17 (10.5)	1 (0.6)	1 (0.6)	83.48± 18.51
Pandemi yüzünden kendinizi depresif hissediyor musunuz?	50 (30.9)	70 (43.2)	32 (19.8)	7 (4.3)	3 (1.9)	74.22± 23.04
Pandemi döneminde çalışırken çok sabırlı olma gerektiğini düşünüyor musunuz?	86 (53.1)	58 (35.8)	14 (8.6)	4 (2.5)	0 (0.0)	84.87± 18.76
Pandemi döneminde stres yüzünden hapsolmuş gibi hissediyor musunuz?	62 (38.3)	69 (42.6)	22 (13.6)	6 (3.7)	3 (1.9)	77.93± 22.70
Pandemi döneminde COVID-19 enfeksiyonunu kapmaktan korkuyor musunuz?	85 (52.5)	40 (24.7)	26 (16.0)	9 (5.6)	2 (1.2)	80.40± 24.72
Pandemi döneminde ailenizden birinin COVID-19 enfeksiyonunu kapmasından korkuyormusunuz?	126 (77.8)	28 (17.3)	5 (3.1)	2 (1.2)	1 (0.6)	92.59± 15.81
Pandemi döneminde çalışırken ölüm korkunuz oluyor mu?	26 (16.0)	37 (22.8)	37 (22.8)	39 (24.1)	23 (14.2)	50.61± 32.48
Pandemi döneminde çalışırken hastanede yeterince korunduğunuzu düşünüyor musunuz?	4 (2.5)	46 (28.4)	52 (32.1)	36 (22.2)	24 (14.8)	45.37± 27.04

nabiliyordu. Henüz koronavirüs enfeksiyonu geçirmeyen kişi oranı %33.3 iken (n=108) ailesinden birinin hastalığa yakalanma oranı %46.9'du (n=76).

Kopenhag tükenmişlik ölçeğine dayanan anket sorularında kişisel tükenmişlik yanıtlarının değerlendirilmesi

(5 soru), iş ile ilgili tükenmişlik yanıtlarının değerlendirilmesi (6 soru) ve pandemiye bağlı tükenmişlik yanıtlarının değerlendirilmesi (11 soru) yer aldı. Sonuçlar tablo l'de verildi. Buna göre her üç bölümde de cevapların 50'den yüksek ortalama skor alması bu kişilerin tükenmişlik seviyesinin yüksek olması yönünde yorumlandı.

Yanıtların tutarlılığının değerlendirilmesinde cronbach alfa ölçeği kullanıldı ve sonuçlar yüksek tutarlılıkta bulundu (Kişisel Tükenmişlik; 66.97 ± 19.48 cronbach alfa:0.91, iş ile ilgili tükenmişlik; 66.77 ± 16.13 cronbach alfa:0.87, pandemi ilişkili tükenmişlik 74.25 ± 12.01 cronbach alfa:0.73). Buna göre her üç ölçekte de toplam skorların 50'nin üzerinde olması ile yüksek tükenmişlik düzeyleri tespit edildi.

Her üç tükenmişlik ile ilgili olarak kadınlar istatistiksel olarak anlamlı şekilde daha yüksek puan aldı (Tablo II). Yaş gruplarına göre pandemi ile ilişkili tükenmişlik seviyesinin anlamlı olarak 51-60 yaşındaki kişilerde yüksek olduğu bulundu.

Tartışma

Koronavirüs enfeksiyonu hastalığı, 30 Ocak 2020'de Dünya Sağlık Örgütü tarafından "uluslararası boyutta halk sağlığı acil durumu" olarak tanımlamıştır ve 11 Mart 2020'de de küresel salgın (pandemi) ilan edilmiştir (10). 31 Aralık 2020'de, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) 222 Ülkede 81.475.053 doğrulanmış koronavirüs enfeksiyonu olgusu ve 1.798.050 ölüm olduğunu bildirmiştir (WHO) (10). Salgının en çok etkilediği meslek grubu sağlık çalışanlarıdır ve salgın ile birlikte tüm dünya da olduğu gibi ülkemizde de sağlık çalışanları üzerindeki iş yükü artmıştır.

Pandemi olmadan önce de sağlık çalışanları arasında tükenmişlik seviyelerinde yükseklikler gözlenirse de salgın ile birlikte iş yoğunluğundaki artış, koronavirüs enfeksiyonuna yakalanma ve yakınlarına bulaştırma kaygıları da stres seviyesinin yükselmesine neden olmuştur. Bu çalışma Türkiye'deki ameliyathane çalışanlarını kapsayan pandemi ilişkili tükenmişliğin önemli derecede yüksek olduğunu gösteren ilk çalışmadır ve bu grubun pandemi ile ilgili tükenmişlik puan ortalamasını 74.25 ± 12.01 olarak belirlemiştir.

Çalışmamızda tükenmişlik düzeyini ölçmek için basit, kapsamlı ve güvenilir olan, kolay anlaşılabilir Kopenhag tükenmişlik ölçeğini kullandık. Bu anket tükenmişliğin fiziksel ve bilişsel yönlerini kapsayan, olumlu ve olumsuz ifadelerin kullanıldığı maddeler içerir (8, 9). Üç alt kısımdan oluştuğu için pandemi senaryosu için kullanımını daha uygun bulduk. Diğer çalışmalarda kullanılan farklı ölçekler nedeniyle literatür karşılaştırması yapmak zor olsa da İtalya'dan yapılan bir çalışmada aynı ölçek kullanılarak pandemi ilişkili tükenmişliğin önemli şekilde artış gösterdiğini bulmuşlar ve meslektaşlarını covid-19 nedeniyle kaybedenlerin daha fazla posttravmatik stres bozukluğu ve depresyon belirtisi gösterdiği belirtilmiştir (11).

Özellikle anestezi ekibinin bağımlılık yapan maddelere çabuk erişimleri nedeniyle risk altında oluşu da göz önüne alınırsa, artan depresyon olasılığı nedeniyle susedal girişimler bu grup için daha tehlikelidir. koronavirüs enfeksiyonu nedeniyle değil madde aşırı kullanımı nedeniyle hayatını kaybeden anestezi ve sağlık çalışanları olmuştur (12). Pandemi döneminde İtalya'da hastalarla temas halinde olan sağlık çalışanlarının % 28.4'inde depresif, % 20.6'sinde anksiyete belirtilerin olduğu ve çalışanların % 9.9'unda uykusuzluk görüldüğü raporlanmıştır (11). Bu çalışmamızda olguların 60'ının (% 37.0) hastanede koronavirüs enfeksiyonundan yeterince korunmadığını düşündüğünü tespit ettik.

Pandemi ile mücadelede sağlık çalışanları Türkiye'deki enfekte vakaların %11.5'ini oluştururken, 540 kişi yaşamını yitirmiştir (13). Çalışmamızda iş ile ilgili tükenmişlik ölçümlerinde işin duygusal olarak yorucu olduğunu düşünme, iş yerinde diğer iş günü düşünerek yorgun hissetme ve çalışma saatlerinin yorucu olduğunu düşünme puan ortalaması sırasıyla 82.25; 74.84; 73.45 idi. İş ile ilgili tükenmişlik puan ortalaması \pm SD'sinin 66.77 ± 16.13 olduğu belirlendi. Bu nedenle ameliyathanede çalışan sağlık çalışanlarının beden ve ruh sağlığını koruyacak önlemler almak bu nedenle temel hedef olmalıdır.

Sağlık çalışanlarında tükenmişlik çok faktörlüdür ve hekimler arasında en az bir tükenmişlik belirti oranının 2011 yılı ile 2014 yıllarında % 45'den % 54'e çıktığı bildirilmiştir (14). Önceki pandemilerde zararlı etkilere neden olabileceği gösterilmiştir. Son 20 yılda virüslere bağlı akut ağır solunum yetmezliği sendromu (SARS), domuz gribi, Orta Doğu solunum sendromu (MERS) ve Ebola Virüs Hastalığı gibi salgınlar görülmüştür. Bu salgınlarda, artan iş yüküne bağlı fiziksel yorgunluk yanında bulaşıcı hastalığın psikolojik etkisi, kendileri ve ailelerine enfeksiyon bulaştırma korkusuna bağlı sağlık personelinde tükenmişlik sendromunun yüksek oranlarda olduğu bildirilmiştir (15-17). Bizim çalışmamızda pandemi döneminde çalışmanın daha zor olduğunu düşünme, çalışmak için daha fazla enerjiye ihtiyaç duyma, daha özverili ve sabırlı çalışma, hap-solmuş hissetme, kendinin ve ailesinden birine koronavirüs enfeksiyonu bulaşmasından korkma puan ortalamaları sırasıyla 87.34; 81.79; 83.48; 84.87; 77.93; 80.40; 92.59 idi.

Salgın dönemi dışında da sağlık çalışanları arasında yüksek oranda görülen tükenmişlik sendromunun salgın döneminde daha da artması şaşırtıcı bir sonuç değildir. Bu dönemde hem iş yoğunluğu, hem de kendisi ve yakınlarına koronavirüs enfeksiyonu bulaşma riskinden dolayı daha fazla stres altında çalışan sağlık çalışanlarında tükenmişlik sendromunun görülme ris-

Tablo 2 Tükenmişlik yanıtlarının değerlendirilmesi

	n (%)	Mean± SD	p
KİŞİSEL TÜKENMİŞLİK			
Cinsiyet			
Kadın	108 (66.7)	69.90± 18.38	0.009*
Erkek	54 (33.3)	61.11± 20.45	
Yaş grupları			
21-30	73 (45.1)	70.00± 19.47	
31-40	51 (31.5)	62.05± 20.15	0.145
41-50	30 (18.5)	66.83± 17.49	
51-60	8 (4.9)	71.25± 19.22	
Görev			
Uzman hekim	32 (19.8)	58.75± 18.05	
Asistan hekim	48 (29.6)	73.95± 17.89	0.138
Hemşire	27 (16.7)	73.33± 15.12	
Teknisyen	55 (34.0)	62.54± 20.79	
PANDEMİ-İLİŞKİLİ TÜKENMİŞLİK			
Cinsiyet			
Kadın		75.65± 11.63	0.042*
Erkek		71.46± 12.41	
Yaş grupları			
21-30		72.38± 10.53	
31-40		73.26± 13.53	
41-50		78.79± 10.95	
51-60		80.68± 14.22	
Görev			
Uzman hekim		72.51± 12.35	
Asistan hekim		73.15± 8.73	
Hemşire		79.79± 10.32	
Teknisyen		73.51± 14.39	
İŞ İLE İLGİLİ TÜKENMİŞLİK			
Cinsiyet			
Kadın		69.07± 16.47	0.003*
Erkek		62.19± 14.49	
Yaş grupları			
21-30		69.29± 14.91	0.137
31-40		65.39± 16.64	
41-50		64.03± 15.98	
51-60		63.02± 23.09	
Görev			
Uzman hekim		62.89± 13.40	0.234
Asistan hekim		71.78± 12.64	
Hemşire		74.07± 13.44	
Teknisyen		61.09± 18.87	

*p<0.05 olan değerler

kinde artış beklenen bir durumdur. Anesteziyologlar sağlık çalışanları içinde yüksek riskli aerosol oluşturan tıbbi girişimleri hem yoğun bakımlarda hem de ameliyathanelerde gerçekleştiren grupta olmaları nedeniyle en riskli gruplar arasındadır. Ayrıca anestezi hekimleri sıklıkla yaşamı tehdit eden olayların yönetimi gibi stresli durumlara maruz kalan anestezi hekimlerinde hem hastalık hem de iş yükü açısından tükenmişlik sendromunun yaşanması riski de fazladır (18). Bu çalışmanın olgularının fiziksel, duygusal, güçsüz, çok yıpranmış ve dayanamayacak gibi hissetme puan ortalamaları sırasıyla 77.70; 75.61; 61.72; 60.49; 59.25 idi. Kişisel tükenmişlik puan ortalaması \pm SD'sinin 66.97 ± 19.48 olduğu saptandı.

Sonuç olarak, bu çalışmada koronavirüs pandemisi sırasında ameliyathane çalışanlarındaki tükenmişlik seviyesi yüksek bulundu. Bu çalışanların tükenmişlik seviyesini azaltacak pandemi koşullarına özel, önerilerde bulunabilecek başka çalışmalara ihtiyaç vardır.

Çıkar Çatışması Beyanı

Herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Etik Kurul Onayı

Çalışma için Ankara Şehir Hastanesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (toplantı tarihi: 14.06.2017, karar no: 2017-081) izin alınmış ve çalışma "Helsinki Deklarasyonu"na uygun yürütülmüştür.

Bilgilendirilmiş Onam

Çalışmada yer alan tüm bireylerden bilgilendirilmiş onam ve verilerin yayınlaması için yazılı izin alınmıştır.

Finansman

Bu araştırma, kamu, ticari veya kar amacı gütmeyen sektörlerdeki finansman kuruluşlarından herhangi bir finansal destek almamıştır.

Verilerin Ulaşılabilirliği

Veriler, gizlilik veya diğer kısıtlamalar nedeniyle yalnızca yazarlardan talep edilebilir.

Yazar Katkıları

D.T.K. ve M.Ç: Çalışmanın planlanması; Verilerin İşlenmesi; Formal Analizler; Araştırma; Metodoloji; Validasyon; Görselleştirme; Makalenin Yazımı.

Kaynaklar

- Huang C, Wang Y, Li X, et al. Clinical features of patients infected with 2019 novel coronavirus in Wuhan, China. *Lancet* 2020;395(10223):497–506.
- Brooks SK, Webster RK, Smith LE, et al. The psychological impact of quarantine and how to reduce it: rapid review of the evidence. *Lancet* 2020;395(10227):912–20.
- Cassella CW. Burnout and the relative value of dopamine.

- Anesthesiol 2011;114(1):213-7.
- Fahrenkopf AM, Sectish TC, Barger LK, Sharek PJ, Lewin D, Chiang VW Rates of medication errors among depressed and burnt out residents: Prospective cohort study. *BMJ* 2008;336(7642):488-91.
- Maceiras PR, Jokinen J, Kranke P. Stress and burnout in anaesthesia: A real world problem? *Curr Opin Anaesthesiol*.2015;28(2):151-8.
- Misiólek A, Gilmonte PR, Misiólek H. Prevalence of burnout in Polish anesthesiologists and anesthetist nursing professionals: A comparative non-randomized cross-sectional study. *J Health Psychol*.2017;22(4):465-74.
- Hagea WE, Hingrayc C, Lemognd C, Yrondif A, Brunaulta P, Bienvenuh T. Health professionals facing the coronavirus disease 2019 (COVID-19) pandemic: What are the mental health risks? *L'Encéphale* 2020; 46:73-80.
- Deliorman RB, Boz İ, Yiğit İ, Yıldız S. Tükenmişliği ölçmede alternatif bir araç: Kopenhag tükenmişlik envanterinin Marmara Üniversitesi akademik personeli üzerine uyarlaması. *Yönetim Dergisi* 2009;3:77-98.
- Kristensen TS, Borritz M, Villadsen E, Christensen KB. The Copenhagen burnout inventory: a new tool for the assessment of burnout. *Work Stress* 2005;19(3):192–207.
- World Health Organization. Coronavirus disease (COVID-19) outbreak. 2020. Url: <https://www.who.int/emergencies/diseases-outbreak-news/item/2020-DON233>
- Rossi R, Socci V, Pacitti F, Lorenzo GD, Marco AD, Siracusa A, et al. Mental Health Outcomes Among Frontline and Second-Line Health Care Workers During the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Pandemic in Italy. *JAMA Netw Open*. 2020;3:e2010185. doi:10.1001/jamanetworkopen.2020.10185
- Raudenska J, Steinerova V, Javurkova A, Urits I, Kaye AD, Viswanath O et al. Occupational burnout syndrome and posttraumatic stress among healthcare professionals during the novel coronavirus disease 2019 (COVID-19) pandemic. *Best Pract Res Clin Anaesthesiol*.2020;34:553e560.
- Türk Tabipler Birliği. COVID-19 Pandemisi 6.Ay değerlendirme raporu: COVID-19 hastalığına yakalanmış sağlık çalışanları. Ankara:20/9/2020. url: https://www.ttb.org.tr/kutuphane/covid19-rapor_6/covid19-rapor_6_Part35.pdf
- Shanafelt TD, Boone S, Tan L, Dyrbye LN, Sotile W, Satele D, et al. Burnout and satisfaction with work-life balance among US physicians relative to the general US population. *Arch Intern Med*. 2012;172(18):1377-85.
- Wong TW, Yau JKY, Chan CLW, Kwong RSY, Ho SMY, Lau CC, et al. The psychological impact of severe acute respiratory syndrome outbreak on healthcare workers in emergency departments and how they cope. *Eur J Emerg Med*. 2005;12(1):13–18.
- Maunder R, Lancee W, Balderson K, Bennett J, Borgundvaag B, Evans S, et al. Long-term psychological and occupational effects of providing hospital healthcare during SARS outbreak. *Emerg Infect Dis*. 2006;12(12):1924–1932.
- Khasne RW, Dhakulkar BS, Mahajan HC, Kulkarni AP. Burnout among Healthcare Workers during COVID-19 Pandemic in India: Results of a Questionnaire-based Survey. *Indian J Crit Care Med*. 2020;24(8): 664–671.
- Sanfilippo F, Noto A, Foresta G, Santonocito C, Palumbo GJ, Arcadipani A et al. Incidence and Factors Associated with Burnout in Anesthesiology: A Systematic Review. *Biomed Res Int*. 2017;e-8648925